

රෝගියෙකුගේ

සිලානය සහ පරිසරය

කතෘ

අමර් ජයරත්න

අභ්‍යන්තර අසාදිතයාගේ අභ්‍යන්තරයාගේ

පරිසරය

වෙළඳ : එම්. අයි. එම්. නිමි

අධ්‍යයනය

වෙළඳ : මුහුණතේ මුහුණතේ

ප්‍රකාශකයා

කැමරාව හා මහජනතාවගේ සහයෝගී කාර්යාලය

රඹා - සමාජ ජීවිතය

රියාද - සුවිදි අරාබියාව

“ඔබලාට පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට බියවී කටයුතු කරන්න” (අත් තදාචුත් 16’)

රෝගියෙකුගේ සලාතය සහ පිරිසිදුකම

කතෘ
අම් ෂයික්
අබ්දුල් අසීස් බින් අබ්දුල්ලාහ් බින් බාස්

පරිවර්ථනය
මවලවි : එම්. අයි. එම්. තලීම්

කැඳවීමේ හා මහපෙත්වීමේ සහයෝගී කායාර්යය
අල්රබ්වා - සමාජ ඒකකය
රියාද් - සවුදි අරාබියාව

“මම සලාත් කරනු ඔබ දුටුවේ කෙසේද? එසේම ඔබත්
සලාතය ඉටුකරන්න.”
(බුහාරි, අස්මද් ග්‍රන්ථ ඇසුරෙනි)

المكتب التعوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة



أحكام صلاة المريض وطهارته
سماعة الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

رحمه الله



أحكام المريض في الطهارة والصلاة පිරිසිදු කරගැනීමේදී සහ සලාත් කිරීමේදී රෝගියෙකු සම්බන්ධයෙන් පවත්නා නීති රීති

සියළු ප්‍රශංසා විශ්ව ආරක්ෂකයාණන්වූ අල්ලාහ්ටම හිමිය. සාමය හා අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදය පණිවිඩකරුවන් හා වක්තෘවරුන් අතුරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අපගේ තනි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් හා ඵතුමාගේ පවුලේ ඥාතීන් වෙතද, ඵතුමාගේ ශ්‍රාවක මිතුරන් වෙතද හිමිවෙවා!

මෙය පිරිසිදු කරගැනීමේදී සහ සලාත් කිරීමේදී රෝගියෙකු සම්බන්ධයෙන් පවත්නා නීති රීති පිළිබඳ සංමිජිත දේශණයකි.

සෑම සලාතයක් සඳහාම පිරිසිදුකම අල්ලාහ් තආලා විසින් නිත්‍යානුකූල කර ඇත. එනම් 1. සුළ කිල්ලෙන් සහ මහ කිල්ලෙන් පිරිසිදුවීම. 2. සලාත් ඉටුකරන ස්ථානය, වස්ත්‍රය, සිය ශරීරය, යනාදියෙහි අපිරිසිදු යමක් තැවැරී ඇත්නම් ඒවා ඉවත් කිරීම, යන කරුණු දෙක සලාතය සම්පූර්ණ වීම සඳහාම කොන්දේසි කිහිපයක් අතුරින් දෙකකි.

මුස්ලිම් කෙනෙකු සලාතය ඉටු කිරීමට අදහස් කළවිට මහු සුළ කිළටු තත්ත්වයෙහි සටිත්තේනම් වුවද

(අර්ධ දෝෂනය) කිරීමද, මහ කිච්ච තත්ත්වයෙහි සිටින්නේ නම් ජලස්නානය කිරීමද, අනිවාර්යවේ. වූවැ දෝෂනය කිරීමට පෙර මල මුත්‍රා වැනි ශාරීරික අවශ්‍යතා ඉටු කළ කෙනෙකු කෙරෙහි පිරිසිදු හා පවිත්‍ර තත්ත්වයෙන් සම්පූර්ණ වීමට ජලයෙන් හෝ ගල් කැට භාවිතයෙන් පිරිසිදු වීම අවශ්‍යවේ.

පහත සඳහන් වන්නේ රෝගියෙකුගේ පිරිසිදුකම සහ සලාතය සම්බන්ධයෙන් පවතින සමහර විස්තර වේ.

කෙනෙකු මල මුත්‍රා (වැනි ශාරීරික අවශ්‍යතා) ඉටු කළවිට ජලයෙන් පවිත්‍ර කර පිරිසිදු වීම අනිවාර්යවේ; තමුත් තිත්දෙන් අවදිවූ කෙනෙකු හෝ පසු ද්වාර තුලින් වාතය පිටු කළ කෙනෙකු මෙසේ පවිත්‍ර කරගැනීම අවශ්‍ය නොවේ; මහ කෙරෙහි අනිවාර්ය වන්නේ වූවැ කරගැනීමයි; මන්ද ජලයෙන් පිරිසිදු කරගැනීම සම්මතවී ඇත්තේ අපවිත්‍ර යමක් ඉවත්කිරීම සඳහාය, ඉහත සඳහන් අවස්ථා දෙකේදී අපවිත්‍ර තත්ත්වයක් ඇති නොවේ.

ගල් කැට භාවිතයෙන් පිරිසිදු කිරීම ජලයෙන් පිරිසිදුවීමේ පිළිවෙත් වෙනුවෙන් උපයෝගී කරගැනීමට හැක. ඉස්තිස්මාර් යනු ගල්කැට භාවිතයෙන් හෝ ඒ හා

සමාන දෙයක් උපයෝගී කර පිරිසිදු කරගැනීමයි. ගල්කැට භාවිතයේදී පිරිසිදු ගල්කැට තුනක් යොදාගත යුතුයි. මේ බව මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

من استجمر فليوتر

“කෙනෙකු ගල්කැට භාවිතයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ නම් (ඒ සඳහා) මන්නේ ගණනක් යොදාගන්න.”

තවද : එතුමාණන් මෙසේද පැවැසූහ.

إذا ذهب أحدكم إلى الغائط فليذهب معه بثلاثة أحجار، فإنها تجزئ عنه.

යම් කිසි කෙනෙකු මල පිටකිරීම සඳහා යන විටදී මහු කැටුව ගල්කැට තුනක් රැගෙන යන්න. පිරිසිදු කරගැනීම සඳහා ඒවා මහුව සැහේ.

(වාර්තාකරු අබුදාවුද්)

ඉස්තිජ්මාර්වලදී ගල්කැට තුනකට වඩා අඩුවෙන් භාවිතා කිරීම මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් විසින් වෛක්වා ඇත.

(ගුන්ථය-මුස්ලිම්)

ඉස්තිජ්මාර් කටයුතුවලදී සතුන්ගේ කසළ, සත්ත්ව ආටකටු, ආහාරද්‍රව්‍ය, හෝ වැදගත් කමක් ඇති කිසිවක් භාවිතාකිරීම යුතු නොවේ. වඩාත් සුදුසු ක්‍රමය නම්; කෙනෙකු විසින් ගල්කැට භාවිතයෙන් හෝ ඒ හා සමාන ලේන්සු වැනි රෙදි කැබැලි, ටිසු කඩදාසි යනාදිය පාවිච්චිකිරීමෙන් පිරිසිදු කරගැනීමයි, ඉතික්ඛිති ඒ සමගම ජලයෙන්ද පිරිසිදු කරගත යුතුයි. මක්නිසාද යත් ගල්කැටඅපවිත්‍ර කොටස ඉවත්කරයි, ජලය අපවිත්‍රවූ ස්ථානය පිරිසිදු කරයි. මෙම ක්‍රමය වැඩිපුර (පවිත්‍රතාවය) ඇති කරයි.

කෙනෙකුට ජලය පරිහරණය කිරීමෙන් පිරිසිදු කරගැනීමද, තැත්තම් ගල්කැට හෝ ඊට සමාන දෙයක් භාවිතා කරමින් පිරිසිදු කරගැනීමද, එසේත් නැත්නම් ක්‍රම දෙකම එකට යොදා (පළමුව ගල්කැට හා දෙවනුව ජලයෙන්) පිරිසිදුකරගැනීමටද තිදහස ඇත. මේ සඳහා පහත සඳහන් තබි (සල්) තුමාගේ වදන සාධකයක් වේ.

عن أنس رضي الله عنه قال : (كان النبي (صلم) يدخل الخلاء فأحمل أنا و غلام نحوي إداوة من ماء و عنزة ، فيستنجي بالماء) متفق عليه

අනස් (රජ) තුමා දැනුම් දෙන හදිසයක මෙසේ සඳහන් වේ. එතුමා මෙසේ පැවැසුහ; තබි (සල්) තුමාණන් ශාරීරික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහා වැසිකිළියට

ඇතුල්වෙමින් සිටියහ; මම සහ මගේ වයසට සමාන
මෙයෙකු ජලය සහ ලීකුරු රැගෙන ගියෙමු, මුහම්මද්
(සල්) තුමාණන් ජලයෙන් පවිත්‍ර කර ගත්හ.
(ග්‍රන්ථය: ඩුහාරි, මුස්ලිම්)

وعن عائشة رضي الله عنها أنها قالت لجماعة من النساء: (مرن
أزواجكن أن يستطيبوا بالماء فأني أستحييهم، وأن رسرل الله
(صلعم) كان يفعلنه).

ආඥා (රලි) තුමය දැනුම් දෙන හදිසයක මෙසේ
සඳහන් වේ.

එතුමිය කාන්තාවන්ගෙන් සමන්විත කණ්ඩායමකට
මෙසේ පැවැසුවාය (ශාරිරික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමෙන්
පසු) ජලයෙන් පිරිසිදු කරගන්නා ලෙස බබලාගේ
ස්වාමිපුරුෂයන්ට අණ කරන්න. මට (මෙම කාරණාව
මුහුණට පැවැසීමට) ලැජ්ජාවක් දැනේ. මන්ද මුහම්මද්
(සල්) තුමාණන් මෙම ක්‍රමය පිළිපදිමින් සිටියහ.
(ග්‍රන්ථය : තිර්මිදි)

කෙනෙකු ජලය හෝ ගල්කැට යන දෙකෙන්
එකකින් ප්‍රමාණවත් කරගැනීමට අදහස් කරන්නේ නම්
ජලය භාවිතය වඩාත් සුදුසු වේ; මන්ද ජලය අපවිත්‍ර
ස්ථානය පිරිසිදු කරයි, අපවිත්‍ර කොටස සහ එහි පැල්ලම්

ඉවත් කරයි. මෙය පිරිසිදු කිරීම කටයුතුවලදී වඩාත් විශිෂ්ට ක්‍රමයයි. ගල්කැට භාවිතයෙන් පමණක් සීමා කරගැනීමට අදහස් කරන්නේ නම් ඔහුට ගල්කැට තුනක් ප්‍රමාණවත් වේ. එම ගල් කැට තුන අපවිත්‍ර දෑ තැවැරුණු ස්ථානය පවිත්‍ර කිරීමට හැකි ආකාරයට තිබිය යුතුය. පිරිසිදු කරගැනීමට ගල්කැට තුනක් ප්‍රමාණවත් නැත්නම් එම ස්ථානය පවිත්‍රකිරීමට හැකි තරමට හතරක් හෝ පහක් (යනාදි වශයෙන් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට) පාවිච්චි කළ හැක. වඩා යහපත් ක්‍රමය නම් ඔත්තේ ක්‍රමයට ගල් කැට පාවිච්චි කිරීමයි. මේ බව මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

من استجرم فليوتر

“ගල්කැට භාවිතයෙන් පවිත්‍රකරන්නේ නම් ඔත්තේ ගණනක් උපයෝගී කරගන්න.

ඉස්තිජ්මාර් අනුව පිරිසිදු කිරීමේදී දකුණු අත උපයෝගී කරගැනීමෙන් වැළැකී සිටිය යුතුය. සල්මාන් වාර්තා කරන හදිසය මේ සඳහා සාධකයක් වේ. එනම් :

" نهانا رسول الله صلى الله عليه وسلم أن يستنجي أحدا بيمينه "

(අප අතරින් කෙනෙකු පිරිසිදු වීමේදී දකුණු අත

භාවිතා කිරීම මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් විසින් වලක්වා ඇත.)

තවද මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් මෙසේද පැවසූහ.

" لا يمسن أحدكم ذكره بيمينه وهو يبول، ولا يتمسح من الخلاء بيمينه "

“බෙලා අතරින් කෙනෙකු මුත්‍රා කරමින් සිටිනාවිටදී තම ලිංගය දකුණු අතින් නොඅල්ලන්න. තවද මලපහ කිරීමෙන් පසු දකුණු අතින් නොපිසෙන්න”

වමනෙහි කැඩුම් බිඳුම් හෝ වෙනත් ආබාදනයක් හෝ අසනීප ගතියක් ඇත්නම් එවැනි අවස්ථාවක සිය අවශ්‍යතාවය ඉටුකරගැනීම වස් දකුණත භාවිතා කළ හැක. මෙසේ කිරීම වරදක් නොවේ. කෙනෙකු ගල්කැට හා ජලය යන දෙකම භාවිතා කරමින් පිරිසිදු කරගැනීමට අදහස් කරන්නේ නම් එය වඩා යහපත් හා පරිපූර්ණවූ ක්‍රමයයි.

ඉස්ලාමීය (ෂරීආ) නීති රීති (අනුගමනය කිරීමට) ඉතා ලෙහෙසි පහසු අත්දමින් ගොඩනැගී ඇති බැවින්, ආබාධිතයින් හට ඔවුනොවුන්ගේ නොහැකියාව අනුව අල්ලාහ් තආලා විසින් ඔවුන්ගේ වන්දනාමාන කටයුතුද සැහැල්ලු කර දී ඇත, හේතුව දුෂ්කර හා අමාරුවකින් තොරව අල්ලාහ් තආලාව වන්දනාමානය කිරීමට සමත් වීම සඳහාය, අල්ලාහ් තආලා මෙසේ පවසයි :

وما جعل عليكم في الدين من حرج (الحج ٧٨)

අල්ලාහ් මග සැමට මෙම ආගමහි කිසිදු දුෂ්කරතාවයක්
ඇති කළේ නැත (අල්හජ් : 78)
තවද අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි.

يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم العسر (البقرة ١٨٥)

අල්ලාහ් මෙසැමට පහසුව අපේක්ෂා කරයි. මහු මෙසැමට
අපහසුතාවය අපේක්ෂා නොකරයි. (අල්බකරා 185)

අල්ලාහ් තආලා (අල් කුර්ආනයේ) මෙසේද සඳහන් කර
ඇත.

فاتقوا الله ما استطعتم

මෙලාට පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට භියව් කටයුතු
කරන්න. (අත් තආලුත් 16')

මුහම්මද් තබ් (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

"إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم"

“ඔබලාට යම්කිසි කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මා විසින් අණකළ විට ඒවා පුළුවන් ආකාරයට ඉටු කරන්න.”
එතුමා මෙසේද පැවසූහ.

"إن الدين يسر"

“මෙම ආගම (අනුගමනය කිරීමට) පහසුය”

සිය අසනීපය තත්ත්වය මත (කිසිවක් කරගැනීමට) නොහැකි විම, රෝගය සුව විම ප්‍රමාද විම, රෝගය අධික විම, යනාදිය ගැන බියෙන් පසුවන රෝගියෙකුට “චුළු” හෙවත් අර්ධස්නානය කර සුළු කිලීල ඉවත් කර ගැනීමටත්, අනිවාර්ය ජලස්නානය කර මහ කිල්ලෙන් මිදීමටත්, ජලය පරිහරනය කිරීමට නොහැකි නම් මහට “තයම්මුම්” කරගැනීමට හැක.

තයම්මුම් කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙල මෙසේය.*

පිරිසිදු පස් මත දෙඅත් එක්වරක් ගසන්න, දෙඅත්ලෙන් (ඇඟිල්ලෙහි ඇතුල් කොටසින්) මුහුණ පිරිමිදින්න.

* මෙම විෂය සම්බන්ධයෙන් මනා අවබෝධයක් ඇති විද්වතුහුගෙන් ප්‍රායෝගික පුහුණුවක් ලබා ගන්න. (පරිවර්ථක)

ඉතික්කිති මැණික්කටුවට පහළ දෙඅත්ල එකිනෙක (එක්වතාවක්) පිරිමදින්න. මන්ද අල්ලාහ් තආලා මෙසේ පවසා ඇත.

وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ
الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ

“තවදල බලා රෝගී ව සිටින්නේ නම් හෝ ගමනෙහි යෙදී සිටින්නේ නම් හෝ බිහි අතරින් කෙනෙකු මළ මුත් පහ කිරීමෙන් පසු හෝ ස්ත්‍රීන් සමග සංසර්ගයේ යෙදීමෙන් පසු (පිරිසිදු කර ගැනීම සඳහා) ජලය නො ලැබුණි නම් පිරිසිදු පසෙන් තයම්මුම් කරගන්න. එමගින් මිනි මුහුණද දෙඅත්ද පිරිමදින්න. (5:6)

ජලය භාවිතාකිරීමට නොහැකි පුද්ගලයෙකු සම්බන්ධයෙන් පවතින තිතිය ජලය නොලැබුණු පුද්ගලයෙකු සම්බන්ධයෙන්ද අදාල වේ. (එබැවින් ඔහුටද තයම්මුම් කිරීමට හැක) මේ සම්බන්ධයෙන් අල්ලාහ් මෙසේ පවසා ඇත.

فاتقوا الله ما استطعتم

මබලාට පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට බියවී කටයුතු කරන්න (අත් තඹාබුන් 16')

මේ සම්බන්ධයෙන් මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

"إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم"

“මබලාට යම්කිසි කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මා විසින් අණකළ විට ඒවා පුළුවන් ආකාරයට ඉටු කරන්න.”

තවද මුහම්මද් නබි : තුමාණන් අම්මාර් බින් යාසර් තුමාට (තයම්මුම් කිරීම සම්බන්ධයෙන්) මෙසේ පැවැසූහ.

"إنما يكفيك أن تقول بيديك هكذا"

“මඬේ දැනින් මේ ආකාරයට කිරීම සෑහේ”

යනුවෙන් පවසා පසුව පස් මත දෙඅත් එක්වරක් ගසා රලාට දෙඅත්ලෙන් මහුගේ මුහුණ සහ අත්දෙක පිස දා ගත්හ.

දුවිලි සහිත පිරිසිදු පස් භාවිතයෙන් මිස වෙත කිසිවකින් තයම්මුම් කරගැනීමට තොහැක. තයම්මුම්

වලංගු වීමට තම පළමුව (නිසියන්) චේතනාව පිහිටුවා ගත යුතුය. මුහම්මද් තබී : තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

"إنما الأعمال بالنيات، وإنما لكل امرئ ما نوى"

“සෑම ක්‍රියාවක්ම චේතනාව අනුව සිදුවේ. සෑම මිනිසෙකුටම මහුගේ චේතනාව අනුව ප්‍රතිඵල පිරිනැමේ”
(ග්‍රන්ථය : බුහාරි මුස්ලිම්)

පිරිසිදුවීම කටයුතුවලදී රෝගියකුගේ තත්ත්වය විවිධ වේ.

1) හිස රදය, දත් කැක්කීම, හෝ එවැනිම **සුළු අසනීපයක් නිසා** කෙනෙකු රෝගාතුරවී සිටින අතර ජලය පරිභරනය කිරීම නිසා සිය ජීවිතයට හානි සිදුවීම, අසනීපය ඛරපතල වීම, සුවපත්වීම ප්‍රමාදවීම, වෙදතාව වැඩිවීම, රෝගය තරක අතට හැරීම, යනාදිය කෙරෙහි **බිය නොවන්නේ** නම් හෝ ඇඳිය වෙනුවට රත්කළ ජලය පරිභරණය කිරීමට හැකි නම් මහුට **තයම්මුම් කිරීමට නොහැක.** මන්ද මහුට (තයම්මුම් කිරීම සඳහා) අවසරදී ඇත්තේ සිදුවීමට ඇති හානිය වළක්වාගැනීම සඳහාය. (ඉහත සඳහන් සුළු අසනීප

තත්ත්වය යටතේ ජලය පරිහරණය කිරීමෙන්) ඔහුට හානියක් සිදුනොවේ. එබවත් ඔහුට ජලය ලැබී ඇත ඔහුට එය පරිහරණය කිරීම අනිවාර්යවේ.

2) කෙනෙකුට වැළඳී ඇති රෝගය නිසා සිය ජීවිතය විනාශ වීම, ශරීරයේ අවයවයක් විනාශ වීම, සිය ජීවිතය විනාශ වන ආකාරයේ රෝගයක් හට ගැනීම, ශරීරයේ අවයවයක් නැති වීම, යහපතක්, වැඩදායක දෙයක් අහෝසි වීම යනාදිය කෙරෙහි **බිය වන්නේ නම් ඔහුට තයම්මුම් කිරීමට හැක.** මන්ද අල්ලාහ් තආලා මේ බව මෙසේ සඳහන් කරයි.

و لا تقتلوا أنفسكم إن الله كان بكم رحيم
|

"බලාගේ ජීවිතය බලා විසින්ම විනාශ නොකරන්න. සත්‍යවශයෙන්ම අල්ලාහ් බලා කෙරෙහි කරුණාව දක්වයි" 4:29'

3) කෙනෙකුට වැළඳී ඇති රෝගී තත්ත්වය නිසා (අවයව චලනය කිරීමට) ඇඟපත හරවන්නට නොහැකි නම් හෝ ඔහුට ජලය සැපයීමට කෙනෙකු තැත්නම් එවැනි මොහොතක ඔහුට **තයම්මුම් කිරීමට අවසර ඇත.** ඔහුට තයම්මුම් කිරීමට වාරුව තැත්නම් වෙනත් කෙනෙකුගේ ආධාරයෙන් ඔහු තයම්මුම්

කරගත යුතුය. මහුගේ ශරීරය, වස්ත්‍රය, හෝ නිදියත ස්ථානය, අපවිත්‍ර දෙයක් තැවැරී කිලිටු වී ඇත්නම් ඒවා ඉවත්කිරීමට හෝ පිරිසිදු කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයක පසුවන්නේ නම් එම තත්ත්වයේ සිටම මහුට සලාතය ඉටුකිරීමට හැක. මන්ද අල්ලාහ් තආලා මෙසේ පවසා ඇත.

فاتقوا الله ما استطعتم

බෙලාට පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට බියවී කටයුතු කරන්න' අත් තආබුන් 16'

එබැවින් මහුට පිරිසිදුවීමට හෝ අපවිත්‍ර දෑ ඉවත්කිරීමට හෝ වාරුවක් තැනිවීම වැනි හේතූන් මුල් කරගෙන සලාතය නියමිත වෙලාවට ඉටුනොකර ඒවා ප්‍රමාද කිරීමට අවසර තැන.

4) කැඩුම්, බිඳුම්, හෝ තුවාලයක් එසේ නැත්නම් වෙනත් අසනීපයක් යටතේ පසුවෙන කෙනෙකුට **ජලය පරිහරණය කිරීම අනතුරුදායක නම්** එය භාවිතා නොකළ යුතු අතර පෙර සඳහන් සාධක මුල්කර ගෙන මහුට **තයම්මුම් කිරීමට අවසර ඇත.** ශරීරයේ සේදීමට අවශ්‍ය අවයව දෝවනය කිරීමට මහුට හැකියාවක් ඇත්නම් එසේ ඒවා සේදීම මහු කෙරෙහි අනිවාර්යවේ.

පසුව ඉතිරි කොටස් වෙනුවෙන් තයම්මුම් කළයුතුයි.

5) රෝගියෙකු ජලය හෝ පස් තැනි ස්ථානයක සිටින්නේ නම් හෝ ඒ දෙකම සැපයීමට පවා පුද්ගලයෙකු තැනි අවස්ථාවක ඔහු සිටින ඒ තත්ත්වය යටතේ සලාතය ඉටුකළ යුතුයි. ඔහුට සලාතය නියමිත වේලාවට ඉටුකොකර එය ප්‍රමාද කිරීමට අවසර නැත. මන්ද මේ සම්බන්ධයෙන් අල්ලාහ් මෙසේ පවසාඇත.

فاتقوا الله ما استطعتم

“ඔලොව පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට බියවී කටයුතු කරන්න” (‘අත් තඹාබුන් 16’)

6) මුත්‍රා (විටින් විට පිටවීම, දැවිල්ල වැනි) රෝගය, නිතර රුදිරය හා වාතය පිටවීම, යනාදී රෝගයෙන් පෙළෙන කෙනෙකුගේ එම රෝගයට ප්‍රතිකාර කිරීමෙන් පසුවත් සුවපත් නොවන්නේ නම් ඔහු සෑම සලාතයක් සඳහා ඒ සඳහාම නියමිත වේලාව පැමිණීමෙන් පසු (වුළු) අර්ධස්නානය කළ යුතුයි. ඔහුගේ වස්ත්‍රයෙහි සහ ශරීරයෙහි අපිරිසිදු වන කොටස පිරිසිදුකරගත යුතුයි. ඔහුට පහසුතම (ඒ සඳහා හැකියාවක් ඇත්නම්)

සලාතය සඳහා වෙනම පිරිසිදු වස්ත්‍රයක් වෙන්කර ගැනීම වඩා යෝග්‍යවේ. අල්ලාහු තආලා මේ බව මෙසේ පවසයි.

وما جعل عليكم في الدين من حرج (الحج ٧٨)

අල්ලාහ් ඔබ සැමට මෙම ආගමහි කිසිදු දුෂ්කරතාවයක් ඇති කළේ නැත. (අල්හජ් : 78)

අල්ලාහ් මෙසේද පවසයි.

يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم العسر (البقرة ١٨٥)

අල්ලාහ් ඔබ සැමට පහසුව අපේක්ෂා කරයි. ඔහු ඔබ සැමට අපහසුතාවය අපේක්ෂා නොකරයි. -අල්බකරා 185-

මුහම්මද් තබි : තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

"إذا أمرتكم بأمر فأتوا منه ما استطعتم"

“ඔබලාට යම්කිසි කරුණක් සම්බන්ධයෙන් මා විසින් අණකළ විට ඒවා පුළුවන් ආකාරයට ඉටු කරන්න.”

ඉහත සඳහන් ආකාරයේ රෝගියෙකු විසින්

සලාත් කරන ස්ථානයෙහි, වස්ත්‍රයෙහි, හා ශරීරයෙහි මුත්‍රා හෝ රුදිරය තැවැරීම වළක්වාගැනීමට ආරක්ෂිත පිළිවෙත් යොදාගත යුතුය.

මෙවැනි රෝගීන්හට සලාතය සඳහා වූ නියමිත වෙලාව නික්ම වෙන තුරු අල්කුර්ආනයේ පාඨ කියවීම, අතිරේඛ සලාතයන්හි නිරතවීම වැනි ධාර්මික කටයුතුවල යෙදීමට හැක. නියමිත වෙලාව ඉක්මවීමෙන් පසු තැවත (චුළු) දෝවනය කළයුතුය. (චුළු) දෝවනය කිරීමට ශක්තියක් තැත්නම් තයම්මුම් කරගත යුතුය. මන්ද මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණන් ඉස්තහාලා තත්ත්වයේ සිටින කෙනෙකුට සෑම සලාතයක් සඳහාම ඒ සඳහා වූ වෙලාවේදී (චුළු) දෝවනය කිරීමට අණකළහ. “ඉස්තහාලා” යනු කාන්තාවකට ඔසප් පිටවීමේ සාමාන්‍ය කාලසීමාවෙන් පසුවද එම තත්ත්වය පැවැතීමයි, සලාතයක් සඳහා නියමිත වෙලාව පැමිණීමෙන් පසු වූ තත්ත්වයෙහි සිටිනාවකුටද ඉහත සඳහන් රෝගී තත්ත්වය නිසා මුත්‍රා පිටවී අපවිත්‍ර තත්ත්වයට පත්වෙයි නම් එය බාධාවක් නොවේ. (එවැනි අවස්ථාවක ඉටුකරන සලාතයන් වලංගුවේ.)

රෝගියෙකුගේ ශරීරයෙහි (බැන්ඩේජ් හෝ ප්ලාස්ටර් සහිත) යම් වෙළුමක් නොගැලවිය යුතු තත්ත්වයක තිබෙන විටක වූව කිරීමේදී සහ

ජලස්නානය කිරීමේදී ඒ මත පිස දැමිය යුතුයි. බැත්තෙව් හෝ ජලාස්ථ රහිත සෙසු ප්‍රදේශ සේදිය යුතුයි. බැත්තෙව් හෝ ජලාස්ථ මත පිස දැමීම හෝ ඒවා රහිත සෙසු ප්‍රදේශ ජලයෙන් සේදීම අනතුරුදායක නම් එම ස්ථානය වෙනුවෙන් හා ජලයෙන් සේදීමට නොහැකි ස්ථාන වෙනුවෙන් තයම්මුම් කිරීම පමණක් සෑහේ.

වුවෑ නිෂ්ඵල කරන සියළු කරුණු තයම්මුමයද නිෂ්ඵල කරයි. තවද ජලය පරිහරණය කිරීමට නොහැකි තත්ත්වයේ සිට පරිහරණය කිරීමට හැකි තත්ත්වයකට පත්වීමෙන්ද, ජලය නොලැබුණු නිසා තයම්මුම් කළ කෙනෙකුට නැවත ජලය ලැබීමෙන්ද, කරගන්නා වූ “තයම්මුම්” අවලංගුවේ.

රෝගීවූ කෙනෙකු සලාත් ඉටුකරන ආකාරය

සිටගෙන සලාත් කිරීමට නොහැකි කෙනෙකුට වාඩිවී සලාත් ඉටු කළ යුතු යැයි ඉස්ලාමීය විද්වතුන් ඒකමතිකව තීරණය ගෙන ඇත. වාඩිවී සලාත් ඉටුකිරීමට නොහැකි නම් මුහුණ කිබ්ලා දෙසට හරවා හාත්සිව් සලාත් ඉටුකළ යුතුයි. අලංකාර ක්‍රමයනම් දකුණු පැත්තට හාත්සිව් සලාතය ඉටු කිරීමයි. හාත්සිව් සලාත් ඉටුකිරීමට නොහැකිනම් උඩුබිම් අතට හැරී, සලාතය ඉටුකළ

යුතුයි. මන්ද මුහම්මද් (සල්) තුමාණන් විසින් ඉමරාත් බිත් හුසෙයිත් තුමාට මෙසේ පවසා ඇත. එනම් :

" صل قائما، فإن لم تستطع فقائدا، فإن لم تستطع فعلى جنب."

“සිටගෙන සලාත් කරන්න, එසේ කිරීමට නොහැකිනම් වාඩිවී සලාත් ඉටුකරන්න. එසේ කිරීමටත් නොහැකි නම් හාන්සිවී සලාත් ඉටුකරන්න.” (ග්‍රන්ථය බුහාරි)

තසර් ග්‍රන්ථයේ අතිරේක වදනක් මෙසේ සඳහන් වී ඇත.

" فإن لم تستطع فمستلقيا"

“එසේ කිරීමට නොහැකිනම් උඩුබිම් අතට හැරී (සලාත් ඉටුකළ යුතුයි) ”

රුකුළු හෝ සුප්ප්ද් කිරීමට නොහැකි කෙනෙකුට සිටගෙන සලාත් ඉටුකිරීමට හැකි නම් සිටගෙන සලාත් කිරීම අත්හළ නොහැකිය, මහු සිටගෙන සලාත් කළ යුතු අතර රුකුළු සංඥා ක්‍රමයකින් ඉටුකළ යුතුයි. පසුව වාඩි වී සංඥා ක්‍රමයෙන් සුප්ප්ද් කළ යුතුයි. අල්ලාන් තආලා මෙසේ පවසයි.

" وقوموا لله قننتين " (البقرة : ٢٣٨)

“සලාත් අවස්ථාවේදී යටහන්භාවය දක්වමින් සිටගෙන ඉටුකරන්න” 2: 238

මුහම්මද් තබි (සල්) තුමාණන් මෙසේ පැවසූහ.

" صل قائما "

“ඔබ සිටගෙන සලාත් කරන්න”

පොදුවේ අල්ලාහ් තආලා මෙසේ පවසා ඇත.

فاتقوا الله ما استطعتم

ඔබලාට පුළුවන් ආකාරයට අල්ලාහ්ට බියවී කටයුතු කරන්න ' (අත් තආලුන් 16')

ඇස් රෝගය හටගත් කෙනෙකුට “ඔබ උඩුපැත්තට දිගාවී සලාත් කළොත් ඔබට ප්‍රතිකාර කළ හැක නැත්නම් ප්‍රතිකාර කිරීමට නොහැක” යනුවෙන් විශ්වාස කළ හැකි ආකාරයේ වෛද්‍ය උපදෙස් ලැබී ඇත්නම් ඔහු උඩුපැත්තට දිගාවී සලාත් ඉටුකළ යුතුය.

රුකුළු හෝ සුපුද් කිරීමට නොහැකි කෙනෙකු ඒ

ඉරියව දෙක සංඥා ක්‍රමයකින් ඉටුකළයුතුය. සුප්ප් ඉරියව්ව රුකුළුවට වඩා පහත් කළයුතුය.

තවද කෙනෙකුට සුප්ප් කිරීමට පමණක් නොහැකි නම් නියමාකාරයට රුකුළු කර සුප්ප් පමණක් සංඥා ක්‍රමයකින් ඉටුකළයුතුය. පිටකොන්ද තැම්බට නොහැකි නම් ගෙල තමා ගත යුතුය. රුකුළු ඉරියව්වෙහි සිටින ආකාරයට කෙනෙකුගේ පිටකොන්ද කුදගැසී ඇත්නම්, මහු රුකුළු අවස්ථාවේදී මහු සමාන්‍යයෙන් සිටිනා තත්ත්වයට වඩා මදක් තැම්බ යුතුය. හැකි නම් සුප්ප් අවස්ථාවේදී රුකුළුවේදී කළතරමට වඩා පොළොව දෙසට මහුගේ මුහුණ මංකර ගත යුතුය.

කෙනෙකුට හිසෙන් සංඥා කර (සලාත්) ඉටුකිරීමට නොහැකි නම් සිතෙන් සහ වචනයෙන් ඉටුකිරීම සැහේ. ඉහත සඳහන් සාධක අනුව කෙනෙකු සිහි බුද්ධියෙන් සිටින්නාක් කල් කිසිදු අවස්ථාවක මහුට සලාතය ඉටුනොකර තිදහසට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැක.

සලාතය ඉටුකරමින් සිටින රෝගියකුට අතර තුරදී නැගිට සිටීම, ඉදගැනීම, රුකුළු කිරීම, සුප්ප් කිරීම, සංඥා කිරීම යනාදී ක්‍රියා අතුරෙන් ඉටුකිරීමට නොහැකි ක්‍රියාවක් ඉටුකිරීමට හැකි තත්ත්වයට පත්වන්නේ නම් ඉතිරි සලාතයද එසේ හැකි තත්ත්වය යටතේ සම්පූර්ණ කළ

යුතුයි.

රෝගී හෝ නිරෝගී කෙනෙකුට තිත්ද නිසා හෝ අමතකවීමක් නිසා සලාතය අතපසුවී ගියානම් නිදාගෙන සිටි තැනැත්තා අවදිවීමෙන් පසු හා අමතකවී සිටි තැනැත්තා මතක් වූ විගස එම සලාතය ඉටුකළ යුතුයි, මෙසේ අතපසුවූ සලාතය ඒ හා සමාන සලාතයක් සමග ඉටුකිරීමේ අදහසින් කල් දැමීම වරදකි. මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණන් මෙසේ දේශනාකර ඇත.

"من نام عن صلاة أو نسيها فليصلها متى ذكرها، لا كفارة لها إلا ذلك، وتلا قوله : " وأقم الصلاة لذكري " (طه: ١٤)

“කෙනෙකු සලාත් කාලය තුළ නිදියමින් සිටියේ නම් හෝ එය ඉටුකිරීමට අමතකවූනේ නම් ඒ ගැන මතක් වූ වහාම (සිහියට නැගීමෙන් පසුව) ඉටුකළ යුතුයි ඒ සඳහා වන්දිගෙවීමක් නැත” පසුව මෙම අල්කුර්ආන් පාඨය පාරායනය කළහ.

“මා සිහිකිරීම සඳහා සලාත් ඉටුකරන්න.” (තාහා:14)

සලාතය කිසිම අවස්ථාවක අත්හැරීමට අවසර නැත. තිසි වයසට පත්වූ කෙනෙකු සනීපාරක්ෂාවෙන්

සිටින දවස්වලට වඩා වැඩියෙන් අසනිපව සිටින දවස්වලදී සලාතය කෙරෙහි දැඩි අවධානය යොමුකරමින් ඉතා සැලකිලිමත්ව ඉටුකළ යුතුය. අනිවාර්ය සලාතයක් එහි නියමිත වෙලාව නික්ම වෙන තුරු අත්හැරීම යුතු නොවේ. කෙනෙකු රෝගීව සිටියද මහු සිහිබුද්ධියෙන් සිටින තාක්කල් උරුම වූ සලාතයන් මහුගේ ශක්ති ප්‍රමාණයට අනුව නියමිත වෙලාවන්හිදී ඉටුකළ යුතුය, සංඥා ඉරියව් මගින් පවා සලාතය ඉටු කිරීමට ශක්තිය ඇති සිහිබුද්ධියෙන් යුත්, එය ඉටුකිරීමට ශක්තිය ඇති, නිසිවයසට පත් වූ කෙනෙකු මිනැකමත් සලාතය අත් හරින්නේ නම් මහු පවකාරයෙකි; මෙවැන්නන් ඉස්ලාමීය විද්වතුන් පිරිසක් විසින් කුෆර් තත්ත්වයට පත් කර ඇත. මන්ද මුහම්මද් තබි (සල්) තුමාණන් මෙසේ පැවසූහ.

" العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة، فمن تركها فقد كفر "

“අප සහ මවුන් අතර ඇති වෙනස සලාතයයි, කෙනෙකු මෙය හත්හරින්නේ නම් මහු කුෆර් බවට පත්වෙයි.”

මුහම්මද් තබි තුමාණන් මෙසේද දේශනා කළහ.

" رأس الأمر الإسلام، وعموده الصلاة، وذروة سنامه

الجهاد في سبيل الله

“සියලු කර්තව්‍යයන් අතුරින් උත්තරීතර දේ ඉස්ලාම් ධර්මයයි. එහි කුළුණ සලාතයයි. එහි උසස් ක්‍රියාව අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි පිහාද කිරීමයි. (ග්‍රන්ථය: මුස්ලිම්)

මුහම්මද් තබි තුමාණන් මෙසේද දේශනා කළහ.

"بين الرجل وبين الشرك والكفر ترك الصلاة"

“එක් මිනිසෙකුට හා ආදේශ කිරීම සහ දේව ප්‍රතිකෂේප කිරීම අතර ඇති වෙනස සලාතය අත්හැරීමයි”
(ග්‍රන්ථය මුස්ලිම්)

සලාත් සම්බන්ධ ප්‍රකාශයට පත් වී ඇති අල්-කුර්ආන් පාඨ හා පෙර සඳහන් කළ අල් හදීසයන් අනුව මෙම ප්‍රකාශය ඉතා නිවරදි වේ.

රෝගී වූ කෙනෙකුට සෑම සලාතයක්ම ඒ ඒ වෙලාවන්හිදී ඉටුකිරීමට දුෂ්කර නම් ලුහර්, සහ අසර්, සලාතය අතර සහ මරිබ්, සහ ඉමා, සලාතය අතර “ජමිඋ තක්දීම” හෙවත් ඉදිරියට ගෙන හෝ “ජමිඋ තහීර්” හෙවත් පසුවට ගෙන හෝ ඔහුගේ පහසුව අනුව ඒකාබද්ධ කර ඉටු කිරීමට හැක. කැමැති නම්

අසර් සලාතය ලුහර් වෙලාවේදී “ජමල තක්දීම” හෙවත් ඉදිරියට ගෙන ඉටුකිරීමටත් ලුහර් සලාතය අසර් වෙලාවේදී “ජමල තහිර්” හෙවත් පසුවට ගෙන ඉටුකිරීමටත් හැක. ඒ ආකාරයටම ඉෂා සලාතය මේරිඛ් වෙලාවේදී “ජමල තක්දීම” හෙවත් ඉදිරියට ගෙන ඉටුකිරීමටත් මේරිඛ් සලාතය ඉෂා වෙලාවේදී “ජමල තහිර්” හෙවත් පසුවට ගෙන ඉටුකිරීමටත් හැක. තමුත් උපර් සලාතය ඉදිරියෙන් ඇති සලාතයන් සමග සමිඛන්ධ කර හෝ පසුවට ගෙන සමිඛන්ධ කර හෝ ඉටු කිරීමට නොහැක. මන්ද උපර් වෙලාව එයට ඉදිරියෙන් ඇති සලාතයන්ගෙන් හා පසුවට ඇති සලාතයන් ගෙන් වෙන්වී ඇත. එබැවින් උපර් සලාතය එයට නියමිත වූ වෙලාවේදී ඉටු කළ යුතුය.

මෙතෙක් විස්තර කරන ලද්දේ ගිලන්වූ කෙනෙකු පිරිසිදු වීම හා ඔහු සලාත් ඉටු කරන ආකාරය පිළිබඳ සංමිජ්ත විස්තරයයි.

ගිලන්ව සිටින මුස්ලිම්වරුන් සුවපත්වීමට හා ඔවුන්ගේ දුර්ගුණ දුරුකර වැරදි සඳහා සමාව දෙන ලෙසටද අල්ලාහ් තආලාගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමි.තවද මෙලොවදී හා එලොවදී අප සියළු දෙනාටම සුවය ලබාදෙන ලෙසද පව සඳහා කමමා කරන ලෙසද අල්ලාහ්ගෙන් අයැද සිටිමි.මහු අනසිය,තිර්ලෝභිය.

සාමය හා අල්ලාහ්ගේ ආශිර්වාදය අපගේ තනිවරයා වූ මුහම්මද් ඉබ්නු අබිදුල්ලාහ් තුමා වෙතද එතුමාගේ පවුලේ ඇතින් වෙතද, එතුමාගේ ශ්‍රාවක මිතුරන් වෙතද යහපත් ලෙස එතුමාණන්ව අනුගමනය කරන අයවලුන් වෙතද චිතිශ්චය දිනය දක්වා හිමිවේවා!

**අෂ් ෂයික් අබිදුල් අසීස් බින්
අබිදුල්ලා බින් බාස්**